

ผลของ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ที่มีต่อการตัดสินใจ
เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของกองบัญชาการทหารสูงสุด

นางนงคณาถ ห่านวิไล

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาโทศาสตรพัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-636-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I1926818x

**THE EFFECT OF OFFICIAL INFORMATION ACT 1997 ON DECISION MAKING
TO PROVIDE INFORMATION OF THE ROYAL THAI SUPREME COMMAND
HEADQUARTERS**

Mrs. Nongnat Hanwilai

สถาบันวิทยบริการ
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication
Department of Public Relations Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

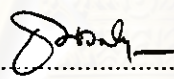
ISBN 974-334-636-8

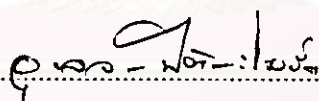
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของ พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ที่มีต่อการตัดสินใจเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของกองบัญชาการทหารสูงสุด
โดย นางนงคินาถ ห่านวิไล
ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโมษิต

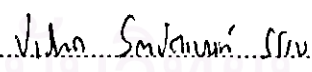
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณะบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญสีอ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโมษิต)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ สถาปัตตานนท์ สโรบล)

สถาบันส่งเสริม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นงศันดา น่านวิไล : ผลของ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ที่มีต่อการตัดสินใจเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของกองบัญชาการทหารสูงสุด(THE EFFECT OF OFFICIAL INFORMATION ACT 1997 ON DECISION MAKING TO PROVIDE INFORMATION OF THE ROYAL THAI SUPREME COMMAND HEADQUARTERS) อ.ที่ปรึกษา : รศ. อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโมษิต, 155 หน้า. ISBN 974-334-636-8

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษากระบวนการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของกองบัญชาการทหารสูงสุด(บก.ทหารสูงสุด) ภายหลังจาก พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 มีผลบังคับใช้ (2) ศึกษาผลของ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ที่มีต่อวัฒนธรรมองค์การในด้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของ บก.ทหารสูงสุด (3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้สื่อข่าว.ส.พ.รายวันที่มีต่อการเข้าถึงแหล่งข่าวและการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับ บก.ทหารสูงสุด โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก(In-depth Information) และศึกษาจากเอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า (1) กระบวนการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของ บก.ทหารสูงสุดมีกรอบการเปิดเผยโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของกองทัพและให้เปิดเผยเท่าที่จำเป็น โดยเอกสารใดที่กำหนดชั้นความลับตั้งแต่ชั้นลับขึ้นไปห้ามมิให้เปิดเผย หากจำเป็นต้องเปิดเผยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร ส่วนข้อมูลข่าวสารที่จัดให้ประชาชนตรวจดูตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ ให้เปิดเผยโดยไม่ลงรายละเอียดซึ่งขั้นตอนการเปิดเผย มีผู้บังคับบัญชาระดับสูงสั่งให้เปิดเผย ตามสายบังคับบัญชา หรือนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร บก.ทหารสูงสุด และนำมติที่ประชุมเรียนผู้บัญชาการทหารสูงสุด หากกรณีใดที่มีผู้ร้องขอเปิดเผยข้อมูลข่าวสารไม่พอใจในการตัดสินใจของ บก.ทหารสูงสุด สามารถอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านต่างประเทศและความมั่นคงได้

(2) ผลของ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ที่มีต่อวัฒนธรรมองค์การในด้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของ บก.ทหารสูงสุด พบว่า มีการจัดตั้งคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารขึ้นมาเพื่อกำหนดแนวทางและกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารที่ได้รับการร้องขอจากประชาชน ขณะที่ทัศนคติของนายทหารเริ่มมีแนวคิดเปลี่ยนไปสู่การยินยอมการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้นแต่จะต้องไม่กระทบกับความมั่นคงของประเทศ

(3) ความคิดเห็นของผู้สื่อข่าว.ส.พ.รายวันในการเข้าถึงแหล่งข่าว และการนำเสนอข่าว กล่าวคือ ในการเข้าถึงแหล่งข่าวยังคงมีขั้นตอนยุ่งยาก ต้องใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวเพื่อสร้างความไว้วางใจจากแหล่งข่าว ขณะที่การนำเสนอข่าวไม่สามารถให้รายละเอียดครบสมบูรณ์ เนื่องจากการแสวงหาข้อมูลสนับสนุนค่อนข้างยาก ข่าวส่วนใหญ่จึงออกมาในรูปของข่าวเพื่อประชาสัมพันธ์ สร้างภาพพจน์กองทัพ

ภาควิชา.....การประชาสัมพันธ์.....
สาขาวิชา... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....
ปีการศึกษา...2542.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

NONGNAT HANWILAI : THE EFFECT OF OFFICIAL INFORMATION ACT 1997 ON DECISION MAKING TO PROVIDE INFORMATION OF THE ROYAL THAI SUPREME COMMAND HEADQUARTERS. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. UBOLWAN PITIPATANACOZIT 155 pp. ISBN 974-334-636-8.

The purposes of this research were (1) to study the procedure of providing information of The Royal Thai Supreme Command Headquarters (RTSCHQ) after validation of official Information Act 1997 (2) to study The Impact of Official Information Act 1997 on the Organization Culture in terms of providing information of RTSCHQ (3) to study viewpoints of daily news reporters towards reaching source and reporting news relating to RTSCHQ by Qualitative Research, Data Collection, In-depth interview and Document study .

The results show (1.) The procedure of providing information of RTSCHQ is in the following frame mainly concerning of The army's interest and providing information as much as necessary. Any documents classified as confidential are not allowed to be revealed. If it is a must it needs to be approved by Information Committee. The Information that must be provided for the public can be disclosed with out any details. Even though the Information Committee is classified as the information able to be revealed, Information able to be partially revealed and the confidential information unable to be revealed and the revealing procedure are done upon the command of the Supreme commanders a long the authority line.

(2) The effect of Official Information Act on the Organization culture in terms of providing information of the RTSCHQ is that the information committee is established to determine the direction and screen information requested by the public while the soldiers' attitudes are changed to be more compromised in providing information.

(3) View points of daily news reports toward reaching the sources and news reporting are that to reach sources of news is complicated and need personal connection to building trust among news sources while to reporting news can not be done in complete details.

ภาควิชา...การประชาสัมพันธ์.....
สาขาวิชา...นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....
ปีการศึกษา...2542.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

๒๕๔๒ - ๒๕๔๓ : ๒๖

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ
รศ. อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโมฆิต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งให้คำแนะนำและช่วยแก้ไข
ข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณ รศ.ดร. ธนวดี บุญลือ ประธานกรรมการ
สอบ วิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร. ปาริชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล กรรมการวิทยานิพนธ์ ที่
กรุณาให้คำแนะนำต่างๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นงานวิจัยที่สมบูรณ์

นอกจากนี้ผู้ที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่องานวิจัย คือ พลเอก มงคล อัมพรพิสิฏฐ์
ผู้บัญชาการทหารสูงสุด พลตรี บัญชร ชวาลศิลป์ พันเอก ดร. พงศกร รอดชมภู
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของบัญชาการทหารสูงสุด และนายทหารทุกท่านที่ให้โอกาสศึกษา
วิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบคุณ คุณพงษ์ศักดิ์ ศรีสวด คุณจักรกฤษ เพิ่มพูน ดร.กุลทิพย์ ศาสตราวุจิ
คุณจิระวรรณ ตันกรานันท์ คุณชินกมล ทิพยกุล กัลยาณมิตรผู้ให้ความช่วยเหลือและให้
กำลังใจผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ซึ่งมีชีวิตอยู่ในหัวใจของผู้วิจัยเสมอ
มา ทั้งสองท่านคือผู้ส่งเสริม เกื้อกูลให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิตจนถึงบัดนี้ และขอขอบคุณ
ทุกคนในครอบครัวที่คอยให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

นงศันาก น่านวิไล

6 เมษายน 2543

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช

บทที่

1. บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหำนำการวิจัย.....	19
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	19
1.4 นิยามศัพท์.....	20
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	22
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การทหาร.....	24
2.2 แนวคิดด้านระบบการจัดการข้อมูลข่าวสารของราชการ.....	26
2.3 ทฤษฎีองค์การ.....	33
2.4 ทฤษฎีองค์กรในระบบราชการ.....	36
2.5 แนวคิดด้านวัฒนธรรมองค์การ.....	41
2.6 แนวคิดเรื่องผู้ทรงสาร.....	49
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	54
3.1 กลุ่มเป้าหมาย.....	54
3.2 ขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล.....	56
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
3.4 การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย.....	58
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
3.6 การนำเสนอข้อมูล.....	59

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
4. วัฒนธรรมองค์การและกระบวนการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร.....	60
4.1 กระบวนการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร.....	60
4.2 ผลของ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารต่อวัฒนธรรมการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร.....	74
5. การเข้าถึงแหล่งข่าวและการนำเสนอข่าว.....	94
5.1 ความคิดเห็นของผู้สื่อข่าวต่อการเข้าถึงแหล่งข่าวในกองบัญชาการทหารสูงสุด....	95
5.2 ความคิดเห็นของผู้สื่อข่าวต่อการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับกองบัญชาการทหารสูงสุด..	102
6. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	109
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	109
6.2 อภิปรายผล.....	117
6.3 ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	128
6.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	130
รายการอ้างอิง.....	132
ภาคผนวก.....	135
ภาคผนวก ก.....	136
ภาคผนวก ข.....	150
ประวัติผู้เขียน.....	155

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย